

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan lausunto palveluverkkosuunnitelman lisäselvityksistä

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 14.01.2026 § 4
696/00.01.02/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen, puh. 044 718 2502
hallintopäällikkö Maikki Rouvinen, puh. 044 718 2060
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen

Palveluverkkosuunnitelmaesitys koskee varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tulevaa palveluverkkoa ja siihen suunniteltuja muutoksia. Tässä lausunnossa on tarkasteltu palveluverkkosuunnitelmaesityksen vaikutuksia hyvinvoinnin edistämisen palveluihin.

Palveluverkkosuunnitelmaesityksestä on tehty laaja vaikutusten arviointikokonaisuus. Sen perusteella suunnitelmaesityksessä esitetyt toimenpiteet tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia, kun oppimisympäristö on laadukas ja opetuksen laatu vastaa opetussuunnitelmia. Toimenpiteet voivat tukea yhteisöllisyyttä, kun oppilaiden määrä kasvaa ja yhä useammalle oppilaalle tarjoutuu mahdollisuuksia harrastuksiin ja yhteisöllisiin tapahtumiin koulupäivien yhteydessä, lisäksi mahdollisia kavereita enemmän.

Suunnitelman vaikutusten arvioinnin perusteella voidaan myös todeta, että Kuopion kaupungin ja kaupunkiseudun palveluverkoston suunnittelussa on otettu huomioon useita kielteisiä vaikutuksia. Palveluiden keskittäminen ja muutokset voivat aluksi lisätä lasten ja perheiden kokemaa epävarmuutta, vähentää lasten vapaa-aikaa ja heikentää kaverisuhteita. Lapsi saattaa suurempaan kouluun siirryttäessä kokea aluksi turvattomuuden tunnetta, jolloin koulun henkilökunnan tuki on erityisen tärkeää ja opetushenkilökunnan lisäksi on saatavilla oltava kuraattorien, psykologien, terveydenhoitajien sekä koulunuorisotyön palveluita.

Kaverisuhteiden jatkuvuus on tärkeä osa lapsen sosiaalista kehitystä. Alueen asukasmäärän ja lapsimäärän ennustettu väheneminen luo helposti jatkuvaa epävarmuutta ja voi hajottaa yhteisöjä, vähentää lasten sosiaalisia kontakteja, lisätä yksinäisyyttä ja heikentää heidän turvallisuutensa tunnetta.

Myönteisten vaikutusten lisäämiseksi on tärkeää varmistaa turvalliset ja terveelliset oppimisympäristöt, tarjota kattavia hyvinvointia edistäviä palveluita ja toimintaa, ottaa perheet mukaan palveluiden suunnitteluun, tarjota monipuolisia vapaa-ajan mahdollisuuksia, tukea kaverisuhteita, varmistaa riittävät resurssit ja pedagoginen tuki, vahvistaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa sekä kuulla lasten, nuorten ja perheiden näkemyksiä.

Mahdollisten kouluverkosto muutoksien yhteydessä on tärkeää, että koulupäivän aikana kiinnitetään erityisesti huomiota lasten ja nuorten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden sekä turvallisuuden edistämiseen. Turvalliset, kävellen tai pyöräillen kuljettavat koulumatkat edistävät lasten ja nuorten arkiliikkumista. Yhteisöllisyys ja tiiviit sosiaaliset verkostot tukevat lasten mielenterveyttä ja sosiaalista kehitystä.

Lähellä sijaitseva koulu mahdollistaa parhaimmillaan lasten itsenäisen liikkumisen ja osallistumisen koulun jälkeisiin harrastuksiin ja kerhoihin. Koulujen tilat ovat keskeisiä liikunta- ja kulttuuripalvelujen toimintapaikkoja. Toisaalta alueen asukasmäärän ja lapsimäärän ennustettu väheneminen heikentää yhteisöjen aktiivisuutta ja lasten mahdollisuuksia osallistua

kerhoihin ja tapahtumiin. Pienten koulujen ja kylien mahdollisuudet tarjota erilaisia vapaa-ajan ja harrastamisen mahdollisuuksia ovat hyvin rajalliset. Isompien koulujen yhteydessä mahdollisuudet erilaisiin harrastuksiin voivat olla monipuolisempia ja helpommin yhdistettävissä osaksi koulupäivää.

Koulujen mahdolliset lakkauttamiset vaikuttavat kansalaisopiston toimintamahdollisuuksiin alueilla. Kansalaisopiston toimintaa voidaan järjestää myös yksityisten toimijoiden tiloissa tai muiden lähimpien koulujen ja päiväkotien tiloissa, mikäli nykyiset mahdollisuudet järjestää toimintaa nykyisten koulujen tiloissa poistuvat.

Mikäli koululakkautuksiin päädytään, olisi tärkeää pyrkiä mahdollisuuksien mukaan säilyttämään alueen ulkoliikuntapaikat. Samoin uusissa koulu- ja päiväkotihankkeissa tulee tilojen hyödyntäminen myös asukkaiden vapaa-ajan käyttöön huomioida jo tulevien hankkeiden suunnitteluvaiheessa.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää mahdollisissa uusissa yläkouluratkaisuissa alueen liikuntamahdollisuuksien saavutettavuuteen, toimintaympäristön turvallisuuteen muun muassa liikennöinnin osalta sekä koulun tilojen, esimerkiksi liikuntatilojen, mitoittamiseen ja toiminnallisiin ratkaisuihin niin, että ratkaisut palvelevat toimijoiden kokonaistarvetta huomioiden myös vapaa-ajankäyttöä.

Päätös

Keskustelun kuluessa jäsen Satu Pylkkönen teki muutosesityksiä, joita varajäsen Taija Miettinen kannatti.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettuja muutosehdotuksia, josta on äänestettävä.

Esitys 1. Korvataan teksti: "Toimenpiteet voivat tukea yhteisöllisyyttä, kun oppilaiden määrä kasvaa ja yhä useammalle oppilaalle tarjoutuu mahdollisuuksia harrastuksiin ja yhteisöllisiin tapahtumiin koulupäivien yhteydessä, lisäksi mahdollisia kavereita enemmän" Tekstillä: "Yhteisöllisyyttä ja lasten hyvinvointia ei tule kytkeä yksiselitteisesti oppilasmäärän kasvuun tai yksikön kokoon. Hyvinvointi voi toteutua niin pienissä maaseutukouluissa kuin suuremmissakin yksiköissä. Hyvinvointia tukevat mm. luonnonläheinen ympäristö, turvallinen arki, inhimilliset ryhmäkoot sekä lasten ja nuorten yksilöllinen huomioiminen. Suuremmissa kouluissa voi tarjoutua enemmän mahdollisuuksia harrastuksiin ja yhteisöllisiin tapahtumiin koulupäivien yhteydessä."

Esitys 2. Kappaleen "Kaverisuhteiden jatkuvuus on tärkeä osa lapsen sosiaalista kehitystä. Alueen asukasmäärän ja lapsimäärän ennustettu väheneminen luo helposti jatkuvaa epävarmuutta ja voi hajottaa yhteisöjä, vähentää lasten sosiaalisia kontakteja, lisätä yksinäisyyttä ja heikentää heidän turvallisuutensa tunnetta." loppuun lisätään teksti: "Toisaalta on tunnistettava riski, että suurissa koulu yhteisöissä lapset ja nuoret voivat jäädä huomaamatta. Suunnittelussa tulee varmistaa, että riittävät resurssit ja toimintamallit tukevat kaikkien lasten osallisuutta, turvallisuutta ja kaverisuhteita asuinpaikasta riippumatta. Tällöin on varmistettava myös se, että mahdolliset yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduiksi."

Esitys 3. Lisätään viidenneksi kappaleeksi teksti: "On myös kaupungille rikkaus, että tarjolla on erikokoisia kouluja eri alueilla, jotka vastaavat erilaisten perheiden ja lasten tarpeisiin. Monipuolinen kouluverkko tukee osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja lasten hyvinvointia sekä vahvistaa alueellista yhteisöllisyyttä. Tämä monimuotoisuus on arvokas osa kaupungin palveluverkkoa ja sen kehittämistä."

Esitys 4. Korvataan teksti: "Lähellä sijaitseva koulu mahdollistaa parhaimmillaan lasten itsenäisen liikkumisen ja osallistumisen koulun jälkeisiin harrastuksiin ja kerhoihin. Koulujen

tilat ovat keskeisiä liikunta- ja kulttuuripalvelujen toimintapaikkoja. Toisaalta alueen asukasmäärän ja lapsimäärän ennustettu väheneminen heikentää yhteisöjen aktiivisuutta ja lasten mahdollisuuksia osallistua kerhoihin ja tapahtumiin. Pienten koulujen ja kylien mahdollisuudet tarjota erilaisia vapaa-ajan ja harrastamisen mahdollisuuksia ovat hyvin rajalliset. Isompien koulujen yhteydessä mahdollisuudet erilaisiin harrastuksiin voivat olla monipuolisempia ja helpommin yhdistettävissä osaksi koulupäivää.” tekstillä: ”Lähellä sijaitseva koulu mahdollistaa parhaimmillaan lasten itsenäisen liikkumisen sekä osallistumisen koulupäivän jälkeiseen harrastus- ja kerhotoimintaan. Koulujen tilat toimivat monilla alueilla keskeisinä liikunta-, kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminnan paikkoina. Erityisesti pienissä kouluissa ja kyläyhteisöissä asukkaiden oma aktiivisuus sekä yhdistys- ja seuratoiminta muodostavat tärkeän perustan lasten ja nuorten harrastus- ja osallistumismahdollisuuksille. Näiden paikallisten vahvuuksien säilymistä ja kehittymistä on tärkeää tukea kaupungin tarjoamin resurssein, toimivilla yhteistyömalleilla sekä tilojen käyttöä mahdollistavilla ratkaisuilla. Suurempien koulujen yhteydessä harrastustoiminta voi olla määrällisesti laajempaa ja helpommin yhdistettävissä osaksi koulupäivää, mutta eri alueille soveltuvat, paikallisiin olosuhteisiin perustuvat ratkaisut voivat yhdenvertaisesti edistää lasten ja nuorten osallisuutta, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.”

Esitys 5. Lisätään kappaleen: ”Koulujen mahdolliset lakkauttamiset vaikuttavat kansalaisopiston toimintamahdollisuuksiin alueilla. Kansalaisopiston toimintaa voidaan järjestää myös yksityisten toimijoiden tiloissa tai muiden lähimpien koulujen ja päiväkotien tiloissa, mikäli nykyiset mahdollisuudet järjestää toimintaa nykyisten koulujen tiloissa poistuvat.” loppuun teksti: ”Lakkauttamis päätöstä tehdessä tulee selvittää tilat toiminnalle niin, ettei muutokset palveluverkostossa vaikuta merkittävästi kansalaisopiston tuottamiin palveluihin ja toimintaan.”

Esitys 6. Lisätään kappaleen: ”Mikäli koululakkautuksiin päädytään, olisi tärkeää pyrkiä mahdollisuuksien mukaan säilyttämään alueen ulkoliikuntapaikat. Samoin uusissa koulu- ja päiväkotihankkeissa tulee tilojen hyödyntäminen myös asukkaiden vapaa-ajan käyttöön huomioida jo tulevien hankkeiden suunnitteluvaiheessa.” loppuun teksti: ”Tulevissa koulu- ja päiväkotihankkeissa tulee erityisesti ottaa huomioon koulu- ja päiväkotitilojen monikäyttöisyys. Tilojen tulee mahdollistaa asukkaiden vapaa-ajankäyttö, yhteisöllinen kokoontuminen, harrastus- ja kulttuuritoiminta sekä mahdollinen nuorisotyön toiminta, mikäli tälle ei ole soveltuvia tiloja osoittaa muualla kohtuullisen matkan päässä. Uusissa koulu- ja päiväkotihankkeissa on varmistettava, että nuorisotilojen sijoittuminen, saavutettavuus ja toiminnallisuus huomioidaan jo suunnitteluvaiheessa. Näin varmistetaan, että tilat tukevat lasten ja nuorten osallisuutta, turvallista vapaa-aikaa ja yhteisöllisyyttä myös koulupäivien ulkopuolella.”

Esitys 7. Korvataan kappale: ”Erityistä huomiota tulee kiinnittää mahdollisissa uusissa yläkouluratkaisuissa alueen liikuntamahdollisuuksien saavutettavuuteen, toimintaympäristön turvallisuuteen muun muassa liikennöinnin osalta sekä koulun tilojen, esimerkiksi liikuntatilojen, mitoittamiseen ja toiminnallisiin ratkaisuihin niin, että ratkaisut palvelevat toimijoiden kokonaistarvetta huomioiden myös vapaa-ajankäyttö.” kappaleella: ”Erityistä huomiota tulee kiinnittää mahdollisissa uusissa yläkouluratkaisuissa sekä myös alakouluratkaisuissa alueen liikuntamahdollisuuksien saavutettavuuteen, toimintaympäristön turvallisuuteen muun muassa liikennejärjestelyjen osalta sekä koulun tilojen, kuten liikuntatilojen, mitoittamiseen ja toiminnallisiin ratkaisuihin siten, että ne palvelevat toimijoiden kokonaistarvetta huomioiden myös vapaa-ajankäytön. Lisäksi alakouluratkaisuissa on korostetusti varmistettava pienimpien oppilaiden turvalliset, ikätaoiset ja sujuvat koulumatkat sekä koulupäivän aikainen ja sitä ympäröivä turvallinen toimintaympäristö.”

Puheenjohtaja esitti, että äänestykset toteutetaan nimenhuutoäänestyksellä siten, että esittelijän päätösehdotus on 'JAA' ja Satu Pylkkösen on 'EI'. Puheenjohtajan esitys äänestystavasta hyväksyttiin yksimielisesti.

1. äänestys: nimenhuutoäänestyksellä suoritettussa äänestyksessä annettiin 3 JAA-ääntä (Collan Andersin, Niiranen P., Paanala) ja 8 EI-ääntä (Klaavo, Viippola, Niiranen J., Nousiainen, Miettinen, Parviainen, Pylkkönen, Sopo). Näin ollen puheenjohtaja totesi, että jäsen Satu Pylkkösen tekemä muutosehdotus tuli hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan päätökseksi.
2. äänestys: nimenhuutoäänestyksellä suoritettussa äänestyksessä annettiin 3 JAA-ääntä (Collan Andersin, Niiranen P., Paanala) ja 8 EI-ääntä (Klaavo, Viippola, Niiranen J., Nousiainen, Miettinen, Parviainen, Pylkkönen, Sopo). Näin ollen puheenjohtaja totesi, että jäsen Satu Pylkkösen tekemä muutosehdotus tuli hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan päätökseksi.
3. äänestys: nimenhuutoäänestyksellä suoritettussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Collan Andersin, Klaavo, Paanala, Viippola, Niiranen J., Nousiainen, Niiranen P.) ja 4 EI-ääntä (Miettinen, Parviainen, Pyykkönen, Sopo), joten hyvinvoinnin edistämisen lautakunta hyväksyi esittelijä päätösehdotuksen.
4. äänestys: nimenhuutoäänestyksellä suoritettussa äänestyksessä annettiin 2 JAA-ääntä (Niiranen P., Paanala) ja 9 EI-ääntä (Collan Andersin, Klaavo, Viippola, Niiranen J., Nousiainen, Miettinen, Parviainen, Pylkkönen, Sopo). Näin ollen puheenjohtaja totesi, että jäsen Satu Pylkkösen tekemä muutosehdotus tuli hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan päätökseksi.
5. äänestys: nimenhuutoäänestyksellä suoritettussa äänestyksessä annettiin 4 JAA-ääntä (Collan Andersin, Klaavo, Niiranen P., Paanala) ja 7 EI-ääntä (Viippola, Niiranen J., Nousiainen, Miettinen, Parviainen, Pylkkönen, Sopo). Näin ollen puheenjohtaja totesi, että jäsen Satu Pylkkösen tekemä muutosehdotus tuli hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan päätökseksi.
6. äänestys: nimenhuutoäänestyksellä suoritettussa äänestyksessä annettiin 5 JAA-ääntä (Niiranen J., Nousiainen, Niiranen P., Paanala, Viippola) ja 6 EI-ääntä (Collan Andersin, Klaavo, Miettinen, Parviainen, Pylkkönen, Sopo). Näin ollen puheenjohtaja totesi, että jäsen Satu Pylkkösen tekemä muutosehdotus tuli hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan päätökseksi.
7. äänestys: nimenhuutoäänestyksellä suoritettussa äänestyksessä annettiin 4 JAA-ääntä (Niiranen J., Nousiainen, Niiranen P., Viippola) ja 7 EI-ääntä (Collan Andersin, Klaavo, Paanala, Miettinen, Parviainen, Pylkkönen, Sopo). Näin ollen puheenjohtaja totesi, että jäsen Satu Pylkkösen tekemä muutosehdotus tuli hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan päätökseksi.

Muilta osin hyvinvoinnin edistämisen lautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Kuopion palveluverkkosuunnitelman lisäselvitykset ovat jatkoa valtuuston toukokuussa 2024 asettamalle tehtävälle laatia kaupunkitasoinen palveluverkostotarkastelu sekä samalla vastata talouden tasapainotusohjelman mukaisesti säästötoimenpiteisiin palveluverkon osalta. Kaupunkirakennelautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon palveluverkkosuunnitelmasta 26.11.2025. Suunnitelma tuotiin kaupunginhallituksen päätettäväksi 1.12.2025, jolloin kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteluun tietyin osin. Muilta osin kaupunginhallitus piti tehtyä suunnitelmaa riittävästi valmisteltuna.

Kaupunginhallituksen edellyttämät lisäselvitykset koskevat päiväkotien osalta Muuruveden päiväkotia ja Vehkalammin yksikköä ja alakoulujen osalta Särkiniemen koulua, Juankosken yhtenäiskoulua, Muuruveden koulua sekä Vehmasmäen ja Kurkimäen kouluja. Yläkoulujen osalta lisäselvitykset koskevat uutta viiden yläkoulun skenaariota, johon sisältyy uusi Etelä-Kuopion yläkoulu Hiltulanlahteen. Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että uudelleen valmistelun jälkeen palveluverkkosuunnitelma tuodaan uudelleen kaupunginhallitukseen ja kaupunginvaltuuston päätettäväksi 16.2.2026.

Lisäselvitykset on koottu liitteenä olevaan raporttiin. Lisäselvityksistä on laadittu päätösten vaikutusten ennakkoarviointi sisältäen tavanomaista tarkemmat lapsi- ja maaseutuvaikutusten arvioinnit, ja arviointiraportti on liitteenä. Kuntalaisten vaikuttamistilaisuus lisäselvityksien osalta pidetään Pyörön koululla 15.1.2026. Lisäksi varataan mahdollisuus lausua lisäselvityksistä sähköisesti 2.-16.1.2026.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 30 §

Vaikutusten arviointi

Liitteenä

Liitteet 696/2025 liite: Kuopion palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2035:
varhaiskasvatus-ja-perusopetus, lisäselvitykset
696/2025 liite: Vaikutusten arviointi palveluverkkosuunnitelman
lisäselvitettävistä skenaarioista